GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ג, 2023
מספר השאלון: 8281
קובץ: תשובות סופיות

ספרות עברית וכללית

שאלון 8281 (70%)

הערה

פרק השירה בשאלון זה נכתב לפי תוכנית הלימודים הקודמת בשירה, שהוחלפה בתוכנית חדשה החל ממועד החורף תשפ"ד (2024). השירים "ישנה בחיק ילדות" (שאלה 12) ו"שחי לאל" (שאלה 13) נלמדים גם בתוכנית של היום, ולכן לשאלות עליהם יש פתרון מלא, וכך גם לשאלה 22 על שיר שלא נלמד. שאלות 14–21 עוסקות בשירים שאינם נלמדים עוד בתוכנית של היום, ולכן הן מוצגות כפי שנדפסו בשאלון, עם השירים, אבל בלי פתרון. פרקי הסיפור הקצר, הדרמה והרומאן והנובלה תואמים את התוכנית של היום, ולכל השאלות בהם יש פתרון מלא.

הוראות לנבחן

מדינת ישראל
משרד החינוך
סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ג, 2023
מספר השאלון: 8281

ספרות עברית וכללית

הוראות

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון: סיפור קצר

פרק שני: דרמה

פרק שלישי: רומאן ונובלה

פרק רביעי: שירה (שירת ימי הביניים, שירת חיים נחמן ביאליק, שירת לאה גולדברג, שיר שלא נלמד)

מארבעת הפרקים עליכם לבחור בשלושה פרקים ולענות על השאלות לפי ההוראות בכל פרק (לכל פרק – 33⅓ נקודות).

ג. חומר עזר מותר בשימוש: רשימת יצירות.

ד. הוראות מיוחדות:

(1) יש לרשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה שבחרתם לענות עליה.

(2) שימו לב לכתב, לכתיב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.

(3) אין להדגים באמצעות אותה היצירה בתשובות שונות.

(4) לנבחנים אינטרניים: חובה לצרף למחברת הבחינה את רשימת היצירות שנלמדו.

לנבחנים אקסטרניים ונבחני משנה: תימסר רשימת יצירות.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.

כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

בהצלחה!

תשובות סופיות

פרק ראשון – סיפור קצר

שאלה 1

א.
- "האדרת" (ניקולאי גוגול): היחיד הוא אקאקי אקאקייביץ', פקיד מעתיק זוטר שהחברה אינה רואה בו אדם: חבריו לעבודה לועגים לו, הממונים אינם מבחינים בו, והוא חי לבדו.
- אמצעי 1, האדרת כמוטיב וכסמל: האדרת הישנה והבלויה מסמלת את מעמדו השקוף; האדרת החדשה מעניקה לו לרגע מקום בחברה (תשומת לב במשרד, הזמנה למסיבה); גזילתה מחזירה אותו אל האפס ומובילה למותו.
- אמצעי 2, הסיום (הפואנטה) הפנטסטי: רוחו של אקאקי גוזלת אדרות מעוברים ושבים, עד שהיא גוזלת את אדרתו של "האישיות החשובה" שהשפילה אותו; רק כרוח רפאים היחיד מצליח להשפיע על החברה.
- סיכום: היחיד נטול הקול נמחק בחברה היררכית ואדישה.

ב.
- כן. גם היום יש אנשים שמצבם דומה לזה של אקאקי: עובדים זוטרים שאיש אינו מכיר בשמם, וקשישים בודדים שהחברה אינה מבחינה בהם.
- דוגמה 1: עובדים במשרות שקופות (ניקיון, מחסנים, מוקדים), שנמדדים בתפוקה בלבד ונחשפים ללעג או להתעלמות.
- דוגמה 2: אדם שנפגע מן הרשויות ונתקל בבירוקרטיה ובפקיד שמזלזל בו, כמו אקאקי אצל "האישיות החשובה".
- גם היום הכבוד ניתן לעיתים לפי סמלים חיצוניים (בגדים, מותגים), כמו האדרת.

שאלה 2

- "הזבוב" (קתרין מנספילד). שתי דמויות אינן מודעות למציאות חייהן במלואה.
- מר וודיפילד: זקן שפרש מעבודתו אחרי שלקה בשבץ, ואינו מודע עד כמה נחלש; הוא שוכח מה רצה לומר ונזכר רק אחרי הוויסקי.
- הבוס: בטוח שאבלו על בנו, שנפל במלחמה לפני שש שנים, הוא נצחי ושאינו יכול להשתנות; הוא אינו מודע לכך שהזמן החליש את הכאב ולכך שהוא מנהל את חייו ואת רגשותיו כמו את המשרד.
- המפגש: כשוודיפילד מזכיר את קבר הבן, הבוס מבקש להיות לבד כדי לבכות, ואינו מצליח.
- הזבוב: הבוס מציל את הזבוב מן הקסת ושוב ושוב מטפטף עליו דיו עד שהוא מת; זו מראה של יחסו לבנו ולעצמו, אך הוא אינו מבין זאת.
- הסיום: המודעות אינה משתנה. הבוס מרגיש דכדוך, מבקש נייר סופג חדש, ואינו זוכר על מה חשב קודם; ההדחקה מנצחת.

שאלה 3

- ה"אחר" בסיפור הוא דוד נתן: ניצול שואה שחי לבדו, "איש צעיר, זר, לא-משפחה, שצורף מתוך רחמים", כלשון הסיפור, ושדוד מנחם אומר עליו "נתן הוא לא בדיוק משפחה" ושמבטא את עצמו דרך מופעי צלליות.
- בתחילה החברה מקבלת אותו כל עוד הוא משעשע: השכנים מתאספים בחצר בימי הקיץ לצפות בצלליות, אבל בעבודתו הוא "פקיד צייתן" דחוק בחדר צר וחסר חלון.
- הדחייה: אחרי פרישתו המשפחה מסרבת לצפות במופעים: בשבעה על סבא מנדל מישהו מעיר "לא עכשיו, לא מתאים...", ובברית של אורן דוד מנחם קובע "דברים של גויים. לא מתאים." נתן מפסיק, נעדר מאירועי המשפחה (ואיש אינו שם לב), ומאושפז ב"בית חולים לחולי רוח".
- ההשתקה: במופע האחרון, בבית הדודה פרלה, הוא פותח ב"על שלושה פשעי ישראל" וחושף בצלליות שלושה סודות של בני המשפחה; הם עוטפים אותו בסדין הלבן "להשתיק אותו" וקוראים למגן דוד אדום. אחר כך אומרים לילד "סתם מסכן דוד נתן, השתגע": התווית משמשת להרחיק את מי שאומר את האמת.
- הניגוד: המספר, הילד, נוסע בסתר אחרי דודה פרלה לבית החולים, לומד ממנו את הצלליות ומודיע שיערוך מופע; היחס האחר הוא הקשבה והמשך.
- המשמעות: ביקורת על החברה הישראלית שלא ידעה להכיל את ניצול השואה הבודד, והעדיפה את השתיקה על האמת.

פרק שני – דרמה

שאלה 4

- "אדיפוס המלך" (סופוקלס).
- הסיום: אדיפוס מגלה שהרג את אביו לאיוס ונשא את אמו יוקסטה; יוקסטה תולה את עצמה, אדיפוס מנקר את עיניו בסיכותיה, מבקש להיגלות מתבאי, וקריאון נעשה השליט.
- הגורל: נבואה קבעה מראש שהבן יהרוג את אביו וישא את אמו. כל ניסיון להימלט ממנה (השלכת התינוק, בריחת אדיפוס מקורינתוס) רק מגשים אותה.
- תכונה 1, נחישות לדעת את האמת ותבונה: אדיפוס פתר את חידת הספינקס, ובמגפה הוא מתחייב למצוא את רוצח לאיוס ואינו מוותר גם כשטירסיאס, יוקסטה והרועה מתחננים שיחדל.
- תכונה 2, כעס פזיז וגאווה (היבריס): הוא הרג זקן בצומת דרכים מתוך כעס; הוא מאשים את טירסיאס ואת קריאון בקשר נגדו, ובוטח בתבונתו יותר מאשר בנבואות.
- המשמעות: הגורל קבע מה יקרה, והתכונות קבעו איך ומתי ייחשף; הסבל מוביל לתובנה (העיוור רואה), ומעורר בצופים חמלה ופחד.

שאלה 5

- "אנטיגונה" (סופוקלס). המחזה מתרחש בתבאי העתיקה, אבל כמה היבטים בו רלוונטיים גם היום.
- היבט 1, מצפון מול חוק המדינה: קריאון אוסר לקבור את פוליניקס; אנטיגונה קוברת אותו ומצדיקה זאת בחוקי האלים הבלתי כתובים. גם היום יש מחלוקת על סירוב מצפוני ועל מחאה נגד חוק שנראה לא מוסרי.
- היבט 2, שליט שאינו מקשיב: קריאון רואה בכל התנגדות מרד, דוחה את דברי בנו המון, שאומר לו שהעיר מרחמת על אנטיגונה, ואת אזהרת טירסיאס; כשהוא מתחרט, כבר מאוחר מדי. גם היום הסכנה של מנהיג שמזהה את עצמו עם המדינה רלוונטית.
- היבט 3, הזכות לקבור את המתים ולהתאבל עליהם: גם היום משפחות נאבקות להביא את יקיריהן לקבורה.
- היבט 4, אישה שמתנגדת לשלטון: קריאון אומר שלא ייתן לאישה לשלוט בו, ואיסמנה סבורה שנשים אינן יכולות להיאבק בגברים; גם היום נשים נאבקות על קולן.

שאלה 6

- "בית בובות" (הנריק איבסן). הדמות: נורה הלמר.
- תיאור: בתחילה נורה נראית כאישה ילדותית ומפונקת, שבעלה טורוואלד מכנה בשמות חיבה של חיות קטנות; אבל היא הצילה בעבר את חייו: לווה בסתר כסף מקרוגסטאד לנסיעה לאיטליה, וזייפה את חתימת אביה.
- מה ראוי בה: אהבה והקרבה עצמית (עבדה בסתר כדי להחזיר את החוב), אומץ, ובסוף יושר: היא מבינה שחייתה כבובה, אומרת את האמת לטורוואלד ויוצאת להכיר את עצמה.
- מה בעייתי: הזיוף והשקרים הקטנים והגדולים; ועזיבת הילדים.
- עמדה: היא מודל חלקי. דרכה בסיום, אחריות לעצמה ויושר גם במחיר כבד, ראויה; האמצעים שבהם השתמשה בדרך אינם מודל.

שאלה 7

- "מותו של סוכן" (ארתור מילר). המאבק: בין וילי לומן לבין בנו ביף.
- תיאור: וילי מאמין שביף נועד לגדולה ומסרב לקבל שהוא נודד בלי מקצוע; ביף מתפרץ, מאשים את אביו שמילא אותו ברוח ושאיש מהם לא אמר את האמת; העימות מגיע לשיא בסצנה האחרונה, כשביף מניח לפניו את צינור הגומי ובוכה בזרועותיו.
- סיבה אישית־רגשית: ביף, שנכשל במתמטיקה, נסע לבוסטון ומצא את אביו במלון עם אישה זרה; מאז אבד האמון. וילי מצדו חש אשמה ורוצה להיות אהוב.
- סיבה אידאולוגית־עקרונית: וילי מחזיק בחלום האמריקאי של הצלחה ו"להיות אהוב"; ביף מגיע לתובנה שהוא אדם רגיל ושמה שחשוב הוא האמת.
- עמדה: המאבק נובע משני הסוגים: שורשו אישי (הבגידה), אבל הוא מתנהל כוויכוח על ערכים; ההתנגשות בין השניים היא שהופכת אותו לטרגי.

שאלה 8

א.
- "מקבת" (ויליאם שקספיר). הסצנה: מערכה ראשונה, תמונה 7, בטירת מקבת, בזמן שהמלך דאנקן מתארח בה.
- מקבת מודיע ליידי מקבת שלא ימשיכו בתוכנית לרצוח את דאנקן; היא משכנעת אותו לחזור בו.
- אמצעי 1, פנייה לרגש (השפלה ואתגור הגבריות): היא קוראת לו פחדן, שואלת אם התקווה שלו הייתה שיכורה, ואומרת שרק כשהעז היה גבר; היא מצהירה שהייתה מנפצת את ראש התינוק שהיא מניקה אילו נשבעה, כפי שנשבע הוא.
- אמצעי 2, פנייה להיגיון (תוכנית מעשית): כשהוא שואל "ואם ניכשל?", היא מציגה תוכנית: לשכר את משרתי המלך ביין, לרצוח את דאנקן בשנתו ולהטיל עליהם את האשמה.
- אפשר להוסיף: המשל על החתול שרוצה דג ואינו רוצה להרטיב את רגליו.
- התוצאה: מקבת משתכנע ויוצא לבצע את הרצח.

ב.
- עמדה: דבריה של ליידי מקבת אינם משכנעים, ואני מתנגד לעמדתה.
- נימוק 1: היא אינה עונה על הטיעונים המוסריים של מקבת (קרבה, נאמנות, אירוח, מלך טוב), אלא עוקפת אותם בהשפלה; טענה שנשענת על פגיעה בכבוד אינה הוכחה.
- נימוק 2: ההגדרה שלה לגבריות מעוותת: היא מזהה אומץ עם אכזריות; מקבת עצמו טוען שהעז לכל מה שראוי לאדם, ומי שמעז יותר אינו אדם.
- נימוק 3: התוכנית ה"הגיונית" מתבררת כמשגה: הרצח אינו מסתיים בלילה אחד, מוביל לשרשרת רציחות, וליידי מקבת עצמה מתמוטטת (הליכה בשינה, ניסיון לנקות דם מידיה).
- לכן מקבת צדק בתחילת הסצנה.

ג.
- השקפת העולם: שאפתנות שאינה מרוסנת על ידי המוסר משחיתה את האדם ומביאה חורבן עליו ועל סביבתו.
- מעשה אחד רע מוביל לשרשרת של רציחות ולעריצות (בנקו, משפחת מקדאף).
- יש סדר מוסרי בעולם: האשמה והמצפון אינם נותנים מנוח (רוח בנקו, ליידי מקבת המהלכת בשנתה), והסדר חוזר בסוף כשמלקולם, היורש החוקי, מוכתר.
- מראית העין מטעה: המכשפות אומרות שהנאה נורא והנורא נאה; נבואות שנראות מבטיחות מתגשמות באופן שמביא את מקבת לאבדון.

פרק שלישי – רומאן ונובלה

שאלה 9

- "1984" (ג'ורג' אורוול).
- העולם ש"לא טוב בו": אוקיאניה, משטר טוטליטרי של המפלגה והאח הגדול: מסכי טלוויזיה עוקבים, משטרת המחשבות, שכתוב העבר במשרד האמת, השפה החדשה, מחסור, מלחמה מתמדת ושנאה מאורגנת.
- ההתנגדות בתוך העלילה: וינסטון כותב יומן (כתיבה כמעשה מרד), מנהל רומן אסור עם ג'וליה בחדר מעל חנותו של צ'רינגטון, מצטרף לכאורה ל"אחווה" דרך אובריאן וקורא את ספרו של גולדשטיין.
- הכישלון: המרד הוא מלכודת; במשרד האהבה ובחדר 101 וינסטון נשבר, בוגד בג'וליה, ובסוף אוהב את האח הגדול.
- הביקורת: הרומאן עצמו הוא כלי התנגדות; הסוף הקודר הוא אזהרה מפני כל משטר טוטליטרי, מפני שליטה בשפה ובזיכרון ומפני ויתור על האמת.

שאלה 10

- "ג'יין אייר" (שרלוט ברונטה). דמות מרכזית: ג'יין, יתומה.
- היעדר משפחה אוהבת: בבית דודתה, גברת ריד, ג'יין מושפלת ומוכה בידי בן הדודה ג'ון ריד ונענשת בחדר האדום; התוצאה: תחושת זרות, מרד וצמא לאהבה ולצדק.
- משפחה חלופית: בבית הספר לואוד, הלן ברנס ומיס טמפל נותנות לה חום ודוגמה של סבלנות ושליטה עצמית.
- היעדר משפחה ובחירות: מבלי משפחה וכסף ג'יין היא אומנת תלויה; כשמתברר שלמר רוצ'סטר יש אישה חיה, ברטה, היא עוזבת אותו כי אינה מוכנה לוותר על כבודה.
- מציאת משפחה: אצל משפחת ריברס (סנט ג'ון, דיאנה ומרי) היא מגלה שהם בני דודיה, יורשת מדודה ג'ון אייר ומחלקת את הירושה שווה בשווה; היא מסרבת להצעת הנישואים של סנט ג'ון.
- הסיום: עכשיו, כשיש לה משפחה ועצמאות, היא חוזרת לרוצ'סטר כשווה ונישאת לו.

שאלה 11

א.

- מן הקטע: השלטון מארגן שנאה המונית (שתי דקות השנאה) ופולחן אישיות לאח הגדול; החברה נגררת לטירוף קולקטיבי, והפרט מתבטל בהמון (השירה "התת־אנושית"); אין אפשרות לנהוג אחרת: הקונפורמיות נכפית.
- ברומאן: שתי דקות השנאה נגד גולדשטיין מול המסך; שבוע השנאה, שבו האויב מתחלף באמצע הנאום והקהל ממשיך כרגיל.
- מעקב: מסכים בכל מקום ומשטרת המחשבות; אפילו הבעת פנים יכולה להסגיר; ילדי פרסונס מרגלים, ובתו מלשינה עליו.
- שליטה ברגש ובמחשבה: דיכוי האהבה, השפה החדשה, שכתוב העבר.

ב.

- מן הקטע: הקונפליקט הפנימי של וינסטון הוא בין שנאתו הפנימית למשטר ולשירה ("מילאה אותו זוועה") לבין השתתפותו החיצונית ("זימר עם כל האחרים"), מתוך פחד ובלית ברירה; וגם בתוכו הוא נסחף לעיתים לשנאה.
- בשתי דקות השנאה עצמן שנאתו נודדת: לרגע היא מופנית לאח הגדול, ולרגע לנערה הכהה (ג'וליה).
- ביטוי ברומאן 1: היומן: וינסטון יודע שזו פשיעת מחשבה, ובכל זאת כותב.
- ביטוי 2: חייו הכפולים: עבודה נאמנה במשרד האמת לצד שנאה למה שהוא עושה; הרומאן עם ג'וליה מוסתר מאחורי חיים "כשרים".
- ביטוי 3: התקווה באובריאן ובפרולים מול הפחד והידיעה שייתפס: הוא רואה את עצמו כמי שכבר מת.
- הפתרון: במשרד האהבה ובחדר 101 הקונפליקט "נפתר" באכזריות: וינסטון נשבר, בוגד בג'וליה, ובסוף אוהב את האח הגדול.

פרק רביעי – שירה

שאלה 12

א.

- הנמענת היא נפשו של הדובר, נשמתו: הפנייה כולה בלשון נקבה ("לָמָתַי תִּשְׁכְּבִי!", "קוּמִי צְאִי"), ובסיום היא מתבקשת להצטרף "בְּסוֹד / נְשָׁמוֹת" (בית 5). השיר הוא רשות לנשמת: פיוט שבו המשורר פונה לנשמתו לפני התפילה.
- הכינוי "יְשֵׁנָה בְּחֵיק יַלְדוּת" (בית 1) הוא מטפורה: הנפש היא תינוקת שנרדמה בחיק הילדות, שקועה בהבלי הנעורים ובהנאות העולם הזה, אף ש"נְעוּרִים כַּנְּעֶרֶת נִנְעָרוּ!" (בית 1).
- ציווי 1, להתעורר ולקום: "לָמָתַי תִּשְׁכְּבִי!" (בית 1), "קוּמִי צְאִי, / רְאִי מַלְאֲכֵי שֵׁיבָה" (בית 2): השיבה מזהירה שהזקנה קרבה.
- ציווי 2, להתנער מן העולם הזה ולהשתחרר: "וְהִתְנַעֲרִי מִן הַזְּמָן" (בית 3), "דְּאִי כַּדְּרוֹר לִמְצֹא דְרוֹר מִמַּעֲלֵךְ" (בית 4).
- ציווי 3, לרדוף אחרי האל: "הֱיִי אַחֲרֵי מַלְכֵּךְ מְרַדֶּפֶת" (בית 5), עם הנשמות "אֲשֶׁר אֵל טוּב ה' נָהֲרוּ!".
- סיכום: מעבר מתרדמה רוחנית אל עבודת האל; תוכחה, אבל תוכחה של אהבה.

ב.

- אמצעי 1, צימוד: "נְעוּרִים כַּנְּעֶרֶת נִנְעָרוּ!" (בית 1): הנעורים ננערו כמו נעורת, פסולת הפשתן שעפה ברוח (שיבוץ מ"והיה החסון לנעורת", ישעיהו א', לא). הנעורים חולפים, ולכן הציווי לקום דחוף. "דְּאִי כַּדְּרוֹר לִמְצֹא דְרוֹר" (בית 4): ציפור וחירות; המעוף הוא השחרור. גם "יָמִים כְּיַמִּים" (בית 4).
- אמצעי 2, דימוי הנפש לציפור: "כַּצִּפֳּרִים / אֲשֶׁר מֵרְסִיסֵי לַיְלָה יִתְנַעֲרוּ" (בית 3): כמו ציפורים שמנערות את טל הלילה כדי לעוף, הנפש צריכה לנער מעליה את העולם הזה. הדימוי מתפתח: "כַּדְּרוֹר" (בית 4), והנשמות ש"אֵל טוּב ה' נָהֲרוּ" יחד (בית 5). הציווי הוא שחרור ולא עונש.
- (אפשר גם: שאלות רטוריות, "לָמָתַי תִּשְׁכְּבִי!", "הֲלַעַד יְמֵי הַשַּׁחֲרוּת?"; שיבוץ, "וְנָהֲרוּ אֶל־טוּב ה'", ירמיהו ל"א, יא.)

שאלה 13

א.

- הבקשה: הדובר מבקש מנשמתו ("יְחִידָה חַיָּתִי", בית 1; "נַפְשִׁי", בית 6) להשתחוות לאל ולעבוד אותו ביראה, "שְׁחִי לָאֵל... וְרוּצִי לַעֲבֹד אוֹתוֹ בְּאֵימָה" (בית 1); לפנות אל עולמה הרוחני בכל זמנה ולחדול מרדיפת ההבל, "לְעוֹלָמֵךְ פְּנִי לֵילֵךְ וְיוֹמֵךְ" (בית 2); ולזמר ולברך את יוצרה (בתים 6–7).
- נימוק 1, הדמיון בין הנשמה לאל (בתים 3–5): חיה ונעלמת כמוהו (בית 3), טהורה כיוצרה, "דְּעִי כִּי כֵן טָהוֹרָה אַתְּ וְתַמָּה" (בית 4), ונושאת את הגוף כמו שהאל נושא את השמים (בית 5). מי שמקורה אלוהי צריכה לעבוד את האל ולא לרדוף "הֶבֶל". גם "חַיָּתִי": נשמה חכמה מבינה זאת.
- נימוק 2, הכרת תודה: האל "לֹא שָׂם דְּמוּתֵךְ בָּאֲדָמָה" (בית 6): בשונה מן הגוף, הנשמה אינה נקברת וזוכה לחיי נצח.
- נימוק 3: "לִשְׁמוֹ תְּהַלֵּל כֹּל נְשָׁמָה!" (בית 7): כל הנשמות מהללות את האל, והנשמה מתבקשת להצטרף אליהן.

ב.

- אמצעי 1, שאלה רטורית הבנויה על ניגוד: "וְלָמָּה תִרְדְּפִי הֶבֶל וְלָמָּה?" (בית 2): נזיפה, לא שאלה; "וְלָמָּה" פותח וסוגר את הסוגר ומעצים את התמיהה. הניגוד ל"לְעוֹלָמֵךְ פְּנִי" (בית 2) ול"רוּצִי לַעֲבֹד אוֹתוֹ" (בית 1): הנשמה רצה בכל מקרה, והשאלה היא אחרי מה, האל הנצחי או ה"הֶבֶל" החולף. הבקשה מוצגת כבחירה ברורה.
- אמצעי 2, שיבוץ בתפארת החתימה (בית 7): "קָרְבִי, בָּרֲכוּ" מ"ברכי נפשי את ה' וכל קרבי את שם קדשו" (תהילים ק"ג, א); "תְּהַלֵּל כֹּל נְשָׁמָה" מ"כל הנשמה תהלל יה" (תהילים ק"נ, ו), הפסוק החותם את ספר תהילים. סמכות המקרא, והנשמה הפרטית מצטרפת לשבח של כל הנשמות, כמתאים לרשות לנשמת.
- (אפשר גם: אקרוסטיכון, ראשי הבתים יוצרים "שלמה חזק"; האנשה של הנשמה, "שְׁחִי", "רוּצִי", "פְּנִי".)

שאלה 22

- המחאה: נגד עולם שבו קולם של "אַתֶּם" (זכר רבים), של השלטון ושל הצבא, ממלא את המרחב ומשתיק את הדוברת ואת הנשים.
- הדיבור שנמנע ממנה: "אֲנִי רוֹצָה שֶׁתִּתְּנוּ לִי לְהַשְׁלִים מִשְׁפָּט / אַל תַּסְבִּירוּ לִי שׁוּם דָּבָר" (בית 1): קוטעים אותה ומסבירים לה.
- השתיקה כדרישה: "אֲנִי רוֹצָה שֶׁתִּשְׁתְּקוּ / יוֹם אֶחָד שָׁלֵם"; המטפורה "צָאוּ לְתַעֲנִית שֶׁל מִלִּים" (בית 1); הדממה תגיע ל"מִסְדְּרוֹנוֹת הַמֶּמְשָׁלָה" ולצמרת הצבא: המחאה מופנית אל מוקדי הכוח.
- מה נשמע בשקט: "עֲלִים יְרַשְׁרְשׁוּ מִחוּץ לַחַלּוֹנוֹת" (בית 2), בית של שורה אחת, המוקף לבן: השקט עצמו על הדף.
- הרעש שיתבטל: "שֶׁקֶט יַחֲסִי / בַּגְּבוּלוֹת וּבְתַחֲנוֹת הָאוֹטוֹבּוּסִים" (בית 3), מלחמה ופיגועים; "בְּלִי שְׁרִיקוֹת... בְּלִי קְרִיאוֹת", הטרדה של נשים במרחב הציבורי.
- ההיפוך: כשהם ישתקו, "אִמָּהוֹת יְדַבְּרוּ / פּוֹלִיטִיקָה" ו"בָּנוֹת יִצְחֲקוּ" (בית 3); המטבח נעשה מקום של דיון פוליטי.
- מהלך הדרישה: "אֲנִי רוֹצָה" → "אֲנִי מְבַקֶּשֶׁת" → "אַתֶּם תִּשְׁתְּקוּ." (קביעה, והנקודה היחידה בשיר). שתיקת החזקים היא התנאי לדיבור של המושתקות.

כל הבגרויות בספרות עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/literature